МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ВРЯДУВАННЯ, СОЦІАЛЬНОЇ ПІДЗВІТНОСТІ ТА ІНТЕГРОВАНОЇ «АРХІТЕКТУРИ ВІДБУДОВИ» У СВІТЛІ ЧИКАЗЬКИХ ПРИНЦИПІВ

АНДРЕЙКІВ Андрій Іванович - кандидат юридичних наук, докторант Національного університету «Київський авіаційний інститут»

ORCID: 0009-007-0595-7062

УДК 341.1; 341.6

DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.35

Післявоєнне відновлення України, яке неминуче настане з досягненням сталого миру, супроводжуватиметься не меншими викликами, ніж умови воєнного часу, зокрема у сфері формування ефективної системи правосуддя, правоохоронних інституцій та контролю за використанням міжнародної фінансової допомоги. Масштабність донорського фінансування, участь міжнародних фінансових організацій і складність реконструкційних процесів зумовлюють необхідність створення прозорої, підзвітної та юридично гарантованої моделі управління ресурсами відбудови. У цьому контексті наявність дієвої правоохоронної системи, ефективної антикорупційної архітектури, незалежної судової влади, професійних органів розслідування та механізмів контролю за використанням коштів виступає ключовою передумовою легітимності, результативності та стійкості відновлення держави. Зазначені трансформації є також запорукою дотримання стандартів безпеки, реалізації програм демілітаризації, демобілізації та реінтеграції військовослужбовців у цивільне середовище (DDR). Саме ефективна реалізація завдань DDR створює необхідні умови для стабільності, соціальної безпеки та сталого розвитку держави. Водночас корупція, дефіцит підзвітності та слабкість інституцій правозастосування в умовах масштабної зовнішньої допомоги становлять системний ризик для досягнення зазначених цілей, ефективності відбудови, довіри міжнародних партнерів, захисту прав потерпілих і запобігання повторенню конфлікту. Таким чином, формування системи правосуддя у післявоєнний період повинно охоплювати не лише притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, але й інституційне забезпечення прозорості, підзвітності та верховенства права у процесах економічної реконструкції та має бути пріоритетом діяльності органів влади й незмінним предметом досліджень науковців.

Ключові слова: післявоєнне відновлення; постконфліктне правосуддя; верховенство права; антикорупційне врядування; міжнародна фінансова допомога; підзвітність; судова реформа; правоохоронні інституції;; jus post bellum інституційна доброчесність; контроль публічних фінансів.

Постановка проблеми

Післявоєнне відновлення в умовах міжнародної збройної агресії є сферою, де перетинаються зобов'язання держави щодо прав людини та верховенства права, імперативи національної стійкості та безпеки, очікування донорів та приватних інвесторів щодо прозорості та ефективності. Серед відомих на сьогодні концепцій міжнародно-правового регулювання постконфліктних регіонів моделі Організації економічної співпраці та розвитку (OECD Post-Conflict Fragilitn Principals), модель Світового Банку (Wourld Bank Post Conflict FCV Framework), механізм ЄС Ukraininan Facility. Вони передбачають різні підходи до визначення пріоритетів, та як наслідок, різну модель міжнародно-правового регулювання відносин у повоєнному світі. Разом із тим, аналіз показує, що відмін-

ні за своїми інструментами та пріоритетами, усі моделі відзначають, що в умовах відбудови корупція, непрозорі закупівлі, слабка підзвітність і «паралельні» донорські процедури здатні підірвати легітимність держави, звести нанівець довіру громад і партнерів та створити ризики повторної дестабілізації. Додатково постає питання у інституційній спроможності юридично інтегрувати соціальну підзвітність і антикорупційні механізми у ширшу доктрину постконфліктного правосуддя так, щоб вони стали частиною гарантій неповторення та захисту прав потерпілих, на чому власне акцентована увага Чиказьких принципів повоєнного відновлення.

Стан дослідження

Проблематика міжнародно-правових аспектів збройних конфліктів, відповідальності за агресію і механізмів постконфліктного врегулювання посідає важливе місце в сучасній українській і зарубіжній міжнародно-правовій доктрині. В українській науці вагомий внесок у дослідження цих питань зробили В. Репецький, Р. Короткий, Н. Камінська, М. Гнатовський, А. Кориневич, М. Буроменський, Н. Хендель, які аналізують проблеми міжнародної відповідальності, прав людини та правових наслідків агресії, міжнародне гуманітарне право та проблему перехідного правосуддя в умовах збройної агресії. Значний внесок також зробили О. Сенаторова, М. Салтанов, Я. Сидоренко, Х. Трихліб, О. Кривенко, Є. Копича, чиї дослідження охоплюють питання міжнародної кримінальної відповідальності, прав людини в умовах збройних конфліктів та механізмів правового захисту у постконфліктний період.

Водночас зарубіжна наукова доктрина істотно розширила традиційну рамку дослідження постконфліктного правосуддя, інституційної реконструкції та відновлення держав після конфліктів. Зокрема, М. Черіф Бассіуні та Даніель Ротенберг сформували концептуальні засади постконфліктного правосуддя, боротьби з корупцією та розбудови інституційної спроможності держав, що лягли в основу Чиказьких принципів і передбачають інструменти відповідальності за масові порушення прав людини. Розроблена доктрина перехідного правосуддя (transitional justice) як правової парадигми переходу від конфлікту до миру, якій присвячені праці Руті Тайтель, Крістіна Бел. Особливе значення мають праці Карстена Штана, який розвиває концепцію *jus post bellum* як нормативної системи післявоєнного врегулювання, а також Річарда Каплана, Девіда Чандлера, Роланда Паріса, Поль Коллієр які аналізують політичні та інституційні моделі постконфліктного державотворення, підтримуючи підхід щодо значення міжнародно-правового регулювання та ефективного управління конфліктами. Серед дослідників міжнародної кримінальної юстиції та постконфліктної відповідальності також варто відзначити Іву Викушич (Iva Vukušić), Дженніфер Гіблін (Jennifer Giblin) і Патріка Бутчарда (Patrick Butchard), чиї праці присвячені питанням міжнародної кримінальної відповідальності, документування злочинів та розвитку механізмів правосуддя у пост конфліктних суспільствах. Сучасна війна проти України зумовлює необхідність подальшого переосмислення зазначених теоретичних підходів, зокрема щодо поєднання механізмів міжнародної відповідальності за агресію з інструментами постконфліктного відновлення, інституційної реконструкції та забезпечення довгострокової стабільності міжнародного правопорядку.

Метою статті є доктринальне обґрунтування інтеграції Chicago Principles on Post-Conflict Justice у правову архітектуру післявоєнного відновлення України; розкриття антикорупції та соціальної підзвітності як юридичних гарантій захисту прав потерпілих і недопущення повторення конфлікту; а також формування інституційно-правової моделі «інтегрованого, керованого відновлення», що передбачає прозорі процедури, участь громадськості, підзвітність державних органів і ефективне управління ресурсами реконструкції.

Основний виклад матеріалу

Побудова ефективних інституцій протидії корупції залишається однією з ключових глобальних проблем сучасного міжнарод-

ного врядування. Значні фінансові ресурси, що акумулюються у процесах реконструкції та розвитку, нерідко стають об'єктом зловживань і незаконного привласнення, особливо в регіонах, які нещодавно пережили збройні конфлікти. Саме на такі території спрямовуються масштабні міжнародні фінансові потоки, інвестиції та інфраструктурні проєкти, що у поєднанні з соціальною нестабільністю, психологічними наслідками війни, значною кількістю осіб із бойовим досвідом та обмеженими можливостями працевлаштування, створює підвищений ризик корупційних практик, зловживань посадових осіб та розвитку кримінальних угруповань. У цих умовах протидія корупції у процесі післявоєнного відновлення набуває якісно нових вимірів, відмінних від стандартних моделей антикорупційного врядування, і потребує комплексного інституційного, правового та соціально-економічного підходу, спрямованого на забезпечення прозорості, підзвітності та довіри до державних інституцій. [1, с. 3].

Міжнародно-правові наслідки збройних конфліктів, відповідальність держави, механізми репарацій, відновлення порушених прав і правове забезпечення післявоєнної реконструкції актуалізовані війною. Важливим доктринальним орієнтиром у сучасних дослідженнях виступають Чиказькі принципи повоєнного правосуддя (Chicago Principles on Post-Conflict Justice), які сформували нормативну основу для аналізу взаємозв'язку правосуддя, інституційної відповідальності, реформ і недопущення повторення конфліктів. З позицій міжнародного публічного права, міжнародного права прав людини та концепції jus post bellum, держава несе комплексний юридичний обов'язок гарантувати ефективне управління ресурсами відбудови, інституційну доброчесність та недопущення безкарності.

Принципи сформувалися як результат багаторічного осмисленого аналізу збройних конфліктів 20 століття та міжнародного експертного процесу за участю провідних науковців, юристів і практиків, започаткованого у 1997 році науковцями Черіф Баціоуні (M. Cherif Bassiouni) та Даніелем Ротенберг (Daniel Rothenberg). Вчені працювали у співпраці із International Human Rights Law Institute (DePaul University, Chicago) та Chicago Council on Foreign Relations і Istituto Superiore Internazionale di Scienze Criminali (ISISC). У 2003–2005 роках понад 180 експертів із 30 країн долучилися до доопрацювання тексту, що надало принципам універсального та міждисциплінарного характеру.

Chicago Principles підкреслюють, що постконфліктне правосуддя є невід'ємною складовою сталого миру, інституційної довіри та демократичного розвитку Вони побудовані як цілісна стратегія з семи взаємопов'язаних розділів, що спрямовані на комплексне відновлення правопорядку та суспільної довіри. Перший розділ закладає фундамент через розробку загальної державної політики щодо минулих правопорушень, тоді як другий і третій розділи фокусуються на кримінальному переслідуванні винних, роботі комісій зі встановлення істини. Четвертий розділ є ключовим для інституційної безпеки, оскільки вимагає глибокої реформи правоохоронних органів та судової системи для створення безпечного середовища, що органічно доповнюється п'ятим розділом про люстрацію і перевірку кадрів (vetting). Шостий розділ присвячений матеріальному та моральному відшкодуванню збитків жертвам, а фінальний сьомий розділ фокусується на освітніх програмах та увічненні пам'яті для запобігання майбутнім кризам. Усі сім розділів об'єднані ідеєю, що стабільність неможлива без одночасного гарантування безпеки, прозорості та невідворотності відповідальності за корупцію та зловживання владою [1 p.15-40].

Відповідно до Чиказьких принципів, першочерговим завданням є створення безпечного середовища шляхом докорінної трансформації інституцій безпеки, правоохоронних органів та судів. Ключовий акцент зроблено на деполітизації силових структур, щоб вони слугували закону, а не вузьким політичним інтересам правлячих еліт. У межах цього процесу реалізується стратегічна концепція «3D» — демілітаризація, демобілізація та реінтеграція військових у цивільне життя для запобігання новим конфліктам. Проте жодні інституційні зміни не будуть дієвими, якщо не встановлено

жорсткий цивільний та правовий контроль за діяльністю озброєних підрозділів. Найбільшою перешкодою для реформи правоохоронного блоку принципи називають системну корупцію, яка здатна паралізувати навіть найсучасніші структури. Без подолання корупційних ризиків та очищення кадрів формування довіри населення до силових органів стає неможливим. Отже, антикорупційна складова є стрижнем, що об'єднує реформу поліції, прокуратури та судів у єдиний функціональний механізм.

Незважаючи на значний доробок теми міжнародно-правового регулювання післявоєнних реалій, потребує подальшого розвитку синтез підходів вітчизняної науки та закордонних розробок у площині українського конституціоналізму, обґрунтування нових підходів міждержавної співпраці, де антикорупція і соціальна підзвітність — це не лише політика, а конституційно-правовий та міжнародно-правовий обов'язок, функціонально пов'язаний із правами потерпілих та гарантіями не повторення війни.

Значна кількість українських науковців розробляють підходи, що є співзвучними з Чиказькими принципами; зокрема, В. Репецький наголошує на міжнародно-правовій відповідальності та застосуванні норм міжнародного гуманітарного права (МГП) у повоєнний період для стабілізації суспільного життя [2, с. 145]. Т. Короткий підкреслює важливість дотримання міжнародних стандартів при компенсації шкоди, завданої агресією [3, с. 82], тоді як Н. Камінська, аналізуючи засади післявоєнного врядування, виділяє інституційну спроможність та роль громад як фундамент антикорупційного відновлення [4, с. 210]. М. Гнатовський фокусується на індивідуальній відповідальності за міжнародні злочини, виокремлюючи захист прав людини як обов'язковий елемент перехідного періоду [5, с. 55]. Сучасна західна наукова думка фахівців міжнародного права розвиває розвинула західний класичний формат повоєнного відновлення. принципів. Зокрема, М. Шеріф Бассіоні та Д. Ротенберг заклали концептуальні засади постконфліктного правосуддя, об'єднавши питання безпеки та боротьби з корупцією [6, с. 12]. Професор порівняльного правознавства Нью-Йоркської школи права (New York Law School) Руті Тейтель сформувала доктрину «транзитного правосуддя», де серед головних викликів відбудові є подолання системної злочинності й корупції [7, с. 69], у той час як професор конституційного права Единбурзького університету (University of Edinburgh) Крістіна Белл виділяє ризики фінансування відбудови та реконструкції як невід'ємну частину побудови [8, с. 115]. Карстен Штан, професор міжнародного кримінального права і глобальної справедливості в Лейденському університеті (Leiden University) розвиває ідеї згаданих авторів та перетворює концепцію Чиказьких принципів і транзитного правосуддя у нову доктринальну визначеність як *jus post bellum*, підкреслюючи роль правосуддя у врегулюванні [9, с. 753], що корелює з працями Д. Чандлера і Р. Періса про моделі постконфліктного державотворення [10, с. 152]. Економічні ризики та запобігання корупції детально висвітлює П. Кольєр [11, с. 88], а Р. Каплан обґрунтовує роль міжнародного регулювання у відновленні державних інституцій [12, с. 201].

Вказані вчені загалом наголошують, що тільки за умови прозорого контролю та невідворотності покарання правоохоронна система перетворюється з інструменту примусу на гаранта прав і свобод людини і громадянина. У контексті повоєнної відбудови ці підходи набувають особливого значення як нормативна основа формування незалежного правосуддя, ефективних правоохоронних органів, антикорупційних механізмів та інституційної підзвітності. Така модель правової державності покликана забезпечити прозоре використання міжнародної допомоги, захист прав жертв, економічну стабільність і запобігання повторенню конфлікту. У поєднанні з концепцією *jus post bellum* та принципами доброго врядування вона формує теоретичну основу правової архітектури післявоєнного відновлення України. Водночас застереження міжнародних фінансових інституцій щодо ризиків корупції та інституційної слабкості підкреслюють необхідність системних правових і інституційних реформ [13, с. 3-7].

За оцінками Світового банку, щороку у світі у формі хабарів незаконно обертається понад 1 трлн доларів США, а сукупні глобальні втрати від корупції сягають приблизно 2,6 трлн доларів, що становить близько 5% світового ВВП, середній світовий показник Індексу сприйняття корупції (CPI) становить лише близько 43 балів зі 100, причому понад дві третини країн мають показник нижче 50, що свідчить про системний характер корупції [14]. У цьому глобальному контексті Україна, за даними Transparency International, отримала близько 33 балів у CPI та посідає приблизно 116-те місце серед 180 держав, що вказує на збереження значних корупційних ризиків попри проведені інституційні реформи [15]. Корупція визнається однією з найбільш економічно руйнівних глобальних проблем сучасності, оскільки та водночас для постконфліктних і перехідних держав, включно з Україною, характерним є підвищений рівень корупційної вразливості через поєднання масштабних фінансових потоків міжнародної допомоги, інституційної трансформації та соціально-економічної нестабільності які пов'язані сукупно із фактом агресії. Але не варта все списувати на війну та виклики воєнного часу. Як показує дослідження Трансперенсі Інтернешнл, корупція часто передує воєнним діям і в багатьох випадках є одним із чинників, що спричиняють політичну нестабільність або сприяють ескалації конфлікту [15].

Під час війни зазвичай відбувається зміцнення і поширення корупційних практик, оскільки державні інститути руйнуються. Збройні угруповання використовують корупцію як інструмент підтримання своїх владних структур, виправдовуючи її умовами війни. Через відсутність альтернатив звичайні громадяни також змушені вдаватися до корупції, щоб впоратися з труднощами воєнного часу. Загалом війна посилює корупцію, однак деякі режими, зокрема Талібан в Афганістані, спочатку сприймалися населенням позитивно через припинення корупції з боку польових командирів-моджахедів. Багато органів влади стають ще більш корумпованими у мирний час. Для ветеранів війни та осіб, які повертаються до влади після конфлікту, процес відбудови іноді перетворюється на своєрідну «схему винагороди», коли воєнні «жертви» використовуються як виправдання для зловживання державними посадами та ресурсами. [2; 17-18]. Дослідження у сфері конфліктології переконливо свідчать, що ризик повторення збройного конфлікту суттєво зростає за відсутності ефективної інституційної стабілізації, завершеного політико-правового врегулювання та дієвих механізмів забезпечення верховенства права у післяконфліктний період. Зокрема, у наукових підходах наголошується, що перші приблизно десять років після активної фази конфлікту є критичними для формування стійких інституцій, спроможних запобігти його рецидиву [23, с. 1069–1086].

У випадку України збройна агресія яка розпочалась де факто у 2014 році шляхом анексії Криму, в свою чергу створила саме таке «вікно можливостей» для інституційної модернізації та побудови ефективної системи безпеки в умовах кризи, переходу правосуддя на військовий режим й антикорупційного врядування. Водночас недостатня ефективність реформ, фрагментарність антикорупційної інституційної моделі та нестабільність правового регулювання, зокрема дискусійні рішення Конституційного Суду України щодо правового статусу керівництва Національного антикорупційного бюро України, не забезпечили необхідного рівня нормативної визначеності та інституційної стійкості. Наприклад, рішенням Конституційного Суду України №4-р/2019 від 5 червня 2019 р. визнано неконституційним право НАБУ самостійно подавати позови про визнання угод недійсними. Суд постановив, що представництво інтересів держави в судах – це виключна функція прокуратури. Вказане рішення створило інституційну невизначеність, оскільки НАБУ втратило інструмент швидкого блокування корупційних схем у господарських судах, що змусило бюро залежати від позиції прокурорів САП [20]. Рішенням №11-р/2020 від 16 вересня 2020 р. Конституційний Суд України визнав неконституційними повноваження Президента утворювати НАБУ, призначати та звільняти його Директора, вказавши

при цьому, що НАБУ є органом виконавчої влади, а Конституція не дає Президенту права керувати такою структурою [19]. Дане рішення створило нормативний хаос та поставило під сумнів легітимність керівництва Бюро. Це вимагало термінової зміни Конституції або профільного закону, що стало причиною глибокої політичної кризи восени 2020 р.

У щорічних звітах щодо виконання Угоди про асоціацію та у звітах про розширення ЄС (Enlargement Reports) неодноразово наголошувалося на важливості антикорупційної політики у час внутрішніх викликів. Єврокомісія висловила занепокоєння, що рішення КСУ підривають антикорупційну архітектуру а існування антикорупційної архітектури є ключовою умовою для безвізового режиму та макрофінансової допомоги [21]. Після рішення КСУ щодо НАБУ та електронного декларування МВФ фактично призупинив переговори про нові транші за програмою Stand-By. У заявах фонду, зокрема від Рона ван Роодена) звучало застереження щодо перегляду всієї програми підтримки проектів співпраці [22]. Період 2013–2022 років, який у конфліктології розглядається як вирішальний для запобігання повторенню конфлікту, не був повною мірою використаний для формування стійкої правової та інституційної архітектури. Подібні тенденції спостерігалися і в інших державах: приклад Афганістану демонструє ризики слабкої інституційної спроможності, тоді як досвід Руанди підтверджує, що системне впровадження верховенства права, підзвітності та ефективного правосуддя сприяє довгостроковій стабільності [23-24].

Водночас характер міжнародної допомоги має визначальне значення для післяконфліктного відновлення. Надмірні фінансові вливання без належної інституційної спроможності держави можуть спричиняти «ефект потлачу», тобто неефективне використання ресурсів, зростання корупції та інституційну деградацію. За відсутності прозорості та підзвітності донорська підтримка може не лише не сприяти відновленню, а й підвищувати ризик повторення конфлікту. Натомість поєднання міжнародної допомоги з інституційними реформами, антикорупційними механізмами та утвердженням верховенства права створює передумови для сталого миру та економічного розвитку.

У контексті Чиказьких принципів їх застосування дозволяє уникнути помилок, допущених у процесі післявоєнного відновлення інших держав. Загальна концепція цих принципів полягає у формуванні стійкої правової та інституційної основи повоєнної реконструкції, пріоритетом якої є розбудова ефективної правоохоронної системи, запобігання корупції та забезпечення незалежного й належного функціонування судової влади. Саме така модель створює передумови для стабільного миру, відновлення довіри до державних інституцій та успішної реалізації програм післявоєнної відбудови.

Висновки

Чиказькі принципи виходять із розуміння постконфліктного правосуддя як комплексної та довгострокової системи, у якій кримінальне переслідування, встановлення істини, репарації та інституційні реформи функціонують у взаємозв'язку. Для України це означає, що післявоєнна відбудова не може обмежуватися матеріальною реконструкцією, а має охоплювати формування ефективних правових та інституційних механізмів захисту прав потерпілих, відновлення довіри до держави та гарантій неповторення конфлікту. Центральне місце в цій системі посідає боротьба з корупцією, що розглядається як невід'ємний елемент реформи сектору безпеки, судової влади та демократичного врядування. Забезпечення підзвітності, прозорості, цивільного і парламентського контролю над безпековими інституціями, а також їх функціонування на засадах прав людини і міжнародного гуманітарного права становлять ключову передумову формування стійкої правової державності та успішної реалізації післявоєнного відновлення.

Література

1. Chicago Principles on Post-Conflict Justice. International Human Rights Law Institute, DePaul University College of Law, 2007. 32 p. URL: https://www.

concernedhistorians.org/content_files/file/to/213.pdf

2. Репецький В.М. Сучасні виклики міжнародного гуманітарного права. *Український часопис міжнародного права*. 2022. № 2. С. 140–155.

3. Короткий Т. Р. Міжнародно-правові стандарти відшкодування шкоди внаслідок збройної агресії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 78–85.

4. Камінська Н.В. Державна політика з питань протидії збройній агресії рф: у пошуках концепції. *Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи* : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2024 року, м. Львів) / за наук. ред. проф. О.В. Батанова, доц. Р.Б. Бедрія. Львів, 2024. С.68-72.

5. Гнатовський М. М. Міжнародне правосуддя та відповідальність за міжнародні злочини. *Аннали юридичної історії*. 2020. Т. 4, № 1. С. 50–62.

6. Bassiouni M. C., Rothenberg D. Chicago Principles on Post-Conflict Justice. *International Human Rights Law Institute, DePaul University*. 2007. 32 p.

7. Transitional Justice Genealogy. *Harvard Human Rights Journal*. 2003. Vol. 16. P. 69–94.

8. Bell C. On the Law of the Peace-making. *Oxford University Press*. 2008. 384 p.

9. Stahn C. «Jus Post Bellum»: Mapping the Discipline. *European Journal of International Law*. 2007. Vol. 18, Iss. 4. P. 753–791.

10. Paris R. At War's End: Building Peace After Civil Conflict. *Cambridge University Press*. 2004. 238 p.

11. Collier P. The Bottom Billion: Why the Poorest Countries are Failing. *Oxford University Press*. 2007. 209 p.

12. Caplan R. International Governance of War-Torn Territories. *Oxford University Press*. 2005. 270 p.

13. Jennett, V., Wilson, R, Tackling corruption in post-conflict situations (U4 Helpdesk Answer). Bergen: U4 Anti-Corruption Resource Centre, Chr. Michelsen Institute. https://www.u4.no/publications/tackling-corruption-in-post-conflict-situations.pdf

14. Wourld Bank: Global Programm on Anticorruption for Development. : https://www.worldbank.org/en/programs/anticorruption-for-development

15. Transparency International. Who will take the lead in the fight against corruption. https://www.transparency.org/en/cpi/2025

16. Fredrik Galtung; Martin Tisne, A New Approach to Postwar Reconstruction. *Journal of Democracy* 20, № 4 (October 2009): 93-107. Chicago 17th ed.

17. Chicago Principles on Post-Conflict Justice. International Human Rights Law Institute, DePaul University College of Law, 2007. 32 p.

18. International Human Rights Law Institute, 2007. https://www.concernedhistorians.org/content_files/file/to/213.pdf?utm_source=chatgpt.com

19. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про Національне антикорупційне бюро України" від 16 вересня 2020 року № 11-р/2020. *Офіційний вісник України*. 2020. № 82. Ст. 2664.

20. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою акціонерного товариства „Запорізький завод феросплавів" щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 13 частини першої статті 17 Закону України „Про Національне антикорупційне бюро України" від 5 червня 2019 року № 4-р/2019. *Офіційний вісник України*. 2019. № 48. Ст. 1642.

21. Association Implementation Report on Ukraine : Joint Report / European Commission ; High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy. Brussels, 2020. 25 p. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/2020_ukraine_association_implementation_report.pdf

22. Ukraine: Request for Stand-By Arrangement-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Ukraine : IMF Country Report № 20/197 / International Monetary Fund. Washington, D.C., 2020. 102 p. URL: https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2020/06/10/Ukraine-Request-for-Stand-By-Arrangement-

Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-49501

23. Barakat S., Zyck S. A. The Evolution of Post-conflict Recovery. *Third World Quarterly*, Vol. 30, № 6, 2009, pp. 1069–1086.

24. Гальтунг Ф., Тісне М. A New Approach to Postwar Reconstruction. *Journal of Democracy*, Vol. 20, № 4, 2009.

INTERNATIONAL LEGAL AND CONSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF ANTI-CORRUPTION GOVERNANCE, SOCIAL ACCOUNTABILITY, AND THE INTEGRATED "RECONSTRUCTION ARCHITECTURE" IN LIGHT OF THE CHICAGO PRINCIPLES

Ukraine's post-war recovery, which will inevitably follow the achievement of sustainable peace, will be accompanied by challenges no less complex than those faced during wartime, particularly in the sphere of building an effective system of justice, law enforcement institutions, and mechanisms for controlling the use of international financial assistance. The scale of donor funding, the involvement of international financial organizations, and the complexity of reconstruction processes necessitate the creation of a transparent, accountable, and legally guaranteed model for managing recovery resources. In this context, the establishment of a functional anti-corruption architecture, an independent judiciary, effective investigative bodies, and robust mechanisms for oversight of public funds constitutes a key precondition for the legitimacy, effectiveness, and sustainability of national recovery. Corruption, a deficit of accountability, and weaknesses in law enforcement institutions under conditions of large-scale external assistance pose systemic risks to the effectiveness of reconstruction, the trust of international partners, the protection of victims' rights, and the prevention of renewed conflict. Accordingly, the formation of a post-war justice system must encompass not only accountability for international crimes but also the institutional safeguarding of transparency, accountability, and the rule of law in economic reconstruction processes. From the perspective of public international law, international human rights law, and *jus post bellum*, the state bears a комплекс legal obligation to ensure effective management of reconstruction resources, institutional integrity, and the prevention of impunity. An important doctrinal reference point in shaping such a model is provided by the Chicago Principles on Post-Conflict Justice, which articulate foundational guidelines for designing justice policies following mass violations of human rights and international humanitarian law. The Principles emerged from a multi-year international expert process initiated in 1997 by the International Human Rights Law Institute (DePaul University, Chicago) and further developed in cooperation with the Chicago Council on Foreign Relations and the Istituto Superiore Internazionale di Scienze Criminali (ISISC). Between 2003 and 2005, more than 180 experts from 30 countries contributed to refining the text, giving the Principles a universal and interdisciplinary character. The Chicago Principles emphasize that post-conflict justice is an integral component of sustainable peace, institutional trust, and democratic development. In the context of state reconstruction, they acquire particular relevance as a normative framework for establishing an independent judiciary, effective law enforcement bodies, anti-corruption mechanisms, and institutional accountability. Such a model of rule-of-law statehood ensures the transparent use of international assistance, protection of victims' rights, economic stability, and the prevention of renewed conflict—fundamental conditions for the successful implementation of post-war reconstruction projects.

Keywords: *post-war recovery; post-conflict justice; rule of law; anti-corruption governance; international financial assistance; accountability; judicial reform; law enforcement institutions;* jus post bellum*; institutional integrity; public finance control.*